

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по три броя.

Цена му € на год. 3 ф. на по године 1 ф. 50 н.

Брой 2. У Новоме Саду, 20. Јануара 1862. **Год. V.**

О воспитанію

(по Хомякову.)

Воспитаніе, у обширномъ смислу естѣ радня, коіомъ едно поколенѣ приправля слѣдуюће за нѣмъ друго поколенѣ за животъ домаћи, дружевни и духовни. Умно и духовно воспитаніе започинѣ се исто тако зарана, као и тѣлесно. Прва навика и наука, прва упечатленя, коя дѣте посредствомъ своихъ споляшньихъ чувства' добия, имаю великій и неоцѣнѣний упливъ на дальій развитакъ нѣговихъ умнихъ и нравственихъ сила'. — Строй ума у онога дѣтета, коега прве рѣчи бияху: „Богъ, Тата, Мама,“ сасвимъ ће другчи бити, него у онога, когъ су прве речи биле: Новацъ, хальине, украшенія суетна, псовка, лажъ и превара. Душевни правацъ онога дѣтета, кое се навикло е' своимъ родителѣма неделѣомъ и празникомъ, а гдѣкадъ и тежатникомъ у Цркву иѣи, знаменито ће се разликовати одъ душевногъ правца оне дѣце, коихъ родители найвеће задовољство налазе у картаню, играню и у другимъ веселяма, а у цркву нити сами иду, нити дѣцу свою тамо шалю. Отацъ и Мати, кои се предаю превеликой радости и усхиѣненю, кадъ преваромъ и обманомъ новаца добию, кадъ крхаюћи другоме вратъ до части и уваженя добу, сасвимъ ће дѣци своіой другчіе духовно наслѣдіе оставити, него они родители кои найвећу радость у добротинству, у правичности, у савестномъ испуњаваню своихъ дужности налазе. Родители, домъ, и задруга домаћа, а притомъ Обштина у коіой дѣца одрасту, есу велики и важни чинители воспитанія; они сваки посебице толико, ако не и више дѣйствую, — на развитакъ умни и душевний млађаного нараштая, — колико дѣйствуе и школа са своимъ воспитаніемъ и обучаванѣмъ. Али найвећи најблагодотворни и најспасителни упливъ на воспитаніе наше дѣце и нашега народа има св. црква, ово божественно воспиталиште човечества. Школа и обштински животъ, породица и задруга само у слоги са главнимъ чинителѣмъ воспитанія са св. црквомъ, могу произвести повольна и напредна слѣдства своега воспитательскога уплива. Ако се пакъ

воспитаніе школско и обштеграђанско у противности налази према воспитателској радњи дома и цркве; то се одъ таковогъ воспитанія слабой ползи надати може човечество; шта више оно може и убитачнымъ постати, не само за поедина лица и породице, него и за самъ обштинскій животъ. Кодъ таковогъ раздора при воспитанію, раздваяю се чувства, колебаю се мисли, раздире се душа омладине; нестаетъ унутрашнѣгъ спокойства и чистоте душевне цѣлине. Обезсилъный умъ не дае плода у знанію; повређено чувство оглуше и засише. Човекъ се, тако рећи, одвалюе одъ оне землѣ, на којој е израстао, и постае туђинцемъ кодъ свое собствене куће.

Школско образованѣ дакле има се у свезу довести са добрымъ воспитаніемъ домаћимъ, и има приправљати дѣцу за животъ, у кои ће дѣца после свршетка школскогъ течаја ступити, и у коме ће као чланови породице и обштине, као полезни грађани отачбине, као ваљани и послушни сынови рода и свете цркве живити и дѣйствовати.

То правило, по коме се воспитаніе и напредованѣ нашега народа оснивати има на првоначелномъ начину живота и мишленія у самомъ народу, служи намъ за предухраненѣ одъ пропадања народнога, кое свагда долази успоредъ са презиранѣмъ своихъ обичая и своихъ светиња, а слепымъ подражаванѣмъ туђинству.

Начела живота народнога изменљивати, ил' одбацити слободно ніе; та начела припадаю народу самомъ, та су нѣгова светиња. Одбацити и устранивати валя еге оно што е начелима тима противно, и што изопаченостъ и поквареностъ нарава' за собомъ повлачи, али нова начела народу дати, токъ живота народнога зауставити и животъ народный съ туђимъ начелима накаламити естъ грѣхъ, естъ светотатство коме пара нема. —

Животна начела еднога народа и нѣгова историчка радња, налику су у многеме на природне појаве, а може бити да се она јошъ манѣ могу постићи и докучити, нежел' ови. Развитакъ тыхъ животныхъ начела основанъ е на законима, кое нитко постићи неможе. Никаква вештина ние кадра произвести чувство оно, коимъ непоквареный простъ човѣкъ люби свою свету цркву, свой народъ, свой завичай, свой языкъ, свою задругу, свое родителѣ, свою дѣцу. А напротивъ погрешно и одъ народногъ живота одтуђено воспитанѣ, кадро е то чувство пометити, покварити и угушити. Чувати намъ се дакле и на опрезу валя бити, да нѣжна она чувства и свете осећае, съ којима е промисао Божи нашъ народъ обдаріо, неуништимо не-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

смотренымъ подражаванѣмъ туђинству и мнимой цивилизации. Цело воспитаніе и све школе у народу нашемъ имаю бити основане и саобразне условіяма породичногъ, народногъ и црквеногъ живота нашегъ, живота, кои намъ приостаде одъ нашихъ предака, и кои се по неиспитанимъ судбама Божиима припољуе одъ колѣна на колѣно. Школа туђа, ма како была по себи добра, ипакъ неможе бити одъ тако чисте нравствене користи по нашу дѣлу, као школа коя е постала у средини нашој, коя е уређена на начелима нашегъ црквеногъ, народногъ и породичногъ живота.

У колико е школа већа, у толико покрај осталихъ наука има се у ивој савршеніе, подпуніе и достаточніе предавати наука цркве православне као највеће духовно благо, као завѣтъ висше слободе у отношенію къ уму човеческомъ, кои слободно прима светлостъ Божија откровенія, и у отношенію къ вољи, коя себе слободно подчинява законима безконачне любви.

Н. Ђ. Вукићевићъ.

Библичне приповѣдке

у библичнимъ рѣчма.

13. Яковъ и Исавъ.

(Мойс. књ. I. 25. — 28.)

Исаакъ имаѣаше два сына близанца: Исава и Якова. Кадъ они одрасту, Исавъ постане ловаць, а Яковъ благае нарави човѣкъ, кои живяше дома. Исаакъ любляше Исава еръ ловъ нѣговъ бѣше му пріятно ело, а Ревекка любляше Якова. Еданпутъ скува Яковъ вариво, и дође Исавъ съ поля уморенъ, па рече Якову: нарани ме сочивомъ тымъ, еръ самъ изнемогао. А Яковъ рече Исаву: продай ми данасъ свое првенство. Исавъ одговори: ето хоѣу да умремъ (од глади) па нашто ми првенство. И рече Яковъ нѣму: закуни ми се; а онъ му се закле, и продаде првенство свое. А Яковъ даде Исаву леба и сочива, и онъ веде и пи, и отиде одатле, и ниподашто недржаше свое првенство.

Када остари Исаакъ и притупише му се очи, те немогаше видети, призва онъ Исава сына свогъ старіега, и рече му: сыне мой! А онъ одговори: ево ме. И рече Исаакъ: ето я самъ остарио, и незнамъ данъ смрти мое. Сада дакле узми твое оруђе (твой ловачки алатъ) тоболаць и лукъ (стрелу), па изиђи у подѣ и улови ми ловъ, и сготови ело, како я радо имамъ, и

донеси ми, да едемъ, и да те благослови душа моя, пре него што умремъ. Ревека е чула была, шта е Исаакъ казао сыну свомъ Исаву. А Исавъ изиђе у полъ да улови ловъ отцу своме. Тада рекне Ревекка млађемъ сыну свомъ Якову. Я самъ чула где отаць брату твою Исаву рече: донеси ми ловъ и сготови ми ело, да едемъ и да те благословимъ предъ Господомъ пре него што умремъ. Сада дакле, сыне мой, послушай ме, што ти заповѣдамъ. И иди међу овце и ухвати ми два ярета мекана и лепа да направимъ одъ нѣхъ ело отцу твою, кго што онъ радо има. И унећешъ отцу твою, па ће ести, да те благослови пре него што умре.

А Яковъ рече матери својой Ревекки: Исавъ братъ мой е косматъ (длакавъ, власатъ), а я самъ глатакъ. Да ме неће како отаць опипати, па ћу навести на себе клетву а не благословъ. Тада му рече мати: На мени нека буде клетва твоя сыне; само послушай гласа мога, иди, па му донеси. И онъ оде и донесе матери, и направи мати ело као што радо имаћаше отаць нѣговъ. И узевши Ревекка Исавлѣву лепу одећу, што бияше у нѣ дома, обуче нѣоме Якова, и кожицама ярећима обави мишце нѣгове и вратъ. И даде ело и лебъ, што приправи, у руке Якову сыну своме. И овај унесе отцу па рече: Отче! А онъ рече: Ко си ты чедо! И рече Яковъ отцу свомъ; Я самъ Исавъ првенаць твой, урадио самъ, као што си ми рекао. Устай, посади се и еди одъ лова мога да ме благослови душа твоя. — И Исаакъ рече сыну своме: Шта е то, што си тако брзо нашао сынко? А онъ рече: То е што ми даде Господъ Богъ твой. Тада рече Исаакъ Якову: Приблѣжи се къ мени, да те опипамъ, еси л ти сынъ мой Исавъ или ниси. И Яковъ се приблѣжи ка Исааку отцу своме, и овај га опипа и рече: Гласъ е, гласъ Яковлѣвъ, а руке су, руке Исавове. И непознаде га. И рече му: донеси ми да едемъ одъ лова твога сыне, и да те благословимъ. И донесе му, и еде, и донесе му вина, и напи се. Тада му рече отаць: Оди ближе къ мени и полюби ме чедо. И приблѣживсе полюби га, и благослови га, и рече: Нека ти даде Богъ много пшенице и вина; нека ти служе народи, и некъ ти се кланяю кнезови и буди господинъ брату твою. Ко тебе проклинъ нека е проклетъ, а ко тебе благосиля, нека е благословенъ!

Кадъ престаде Исаакъ благосиляти сына свога, и кадъ овај изиђе одъ отца, дође и Исавъ съ лова, сготови и онъ ело, и донесе отцу и рече: Устани отче и еди одъ лова сына твога, да ме благослови душа твоя. И рече нѣму отаць: Ко си ты? А онъ рече: Я самъ сынъ твой првенаць Исавъ. Тада

WWW.UNLIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

се ужасне Исаакъ и ревне: Ко е дакле онај, што ми улови доувъ и донесе ми, па едохъ и благословихъ га, и быѣе благословенъ. И кадъ саслуша Исавъ речи отца свога, рече: заръ ниси оставио и за мене благослова, заръ е само еданъ благословъ у тебе; благослови и мене отче!“ и заплака се Исавъ. — Исаакъ му одговори и рекне: Ставъ ће твой бити одъ избилъ земелскога и одъ росе небесне благословенъ; мачемъ ћешъ се твоимъ раанити, и брату твоему служити, а доћи ће време кадъ ћешъ ебацити ярамъ нѣговъ съ врата твога,

Исавъ се едіо на Якова збогъ благослова, коимъ га отаць благослови, па е рекао у уму своемъ: Да се хоће приближити дани плача отца мога, па да убиѣмъ Якова. Ове речи явлѣне быше Ревекки и она призва Якова па му рече; Исавъ братъ твой прети, да ће те убити; сада дакле, сыне, послушай гласа мога, устай и бѣжи у Месопотамію у Харранъ, къ Лавану брату моме, и поживи съ нѣмъ неко време, докъ се неодврати ярость и гнѣвъ брата твога одъ тебе.

И отиде Яковъ одъ кладенца клетвенога (где му быяше станъ отчинъ), и поѣе у Харранъ, и наѣе мѣсто и заспа тамо, еръ зашло беше сунце. И узе еданъ каменъ одъ каменя мѣста тога, и мете га за узглавлѣ себи, и спаваше на месту ономъ. И види санъ. И гле лествица една утврѣена на земљи, кое врхъ допираше до неба, и анѣли Божіи узилазаху и сплазаху се по нѣой, а Господъ стаяше горе на нѣой, и рече: Я самъ Богъ Авраама отца твога и Богъ Исаака, не бой се: Землю, на којой ты сада спавашъ, теби ћу дати и сѣмену твоему, и благословена ће бити преко тебе и твоега сѣмена, сва поколеня на земљи. И ето я самъ съ тобомъ, и чуватѣу те, на путу кудгодъ поѣшъ, и вратићу те у ову земљу, и нећу те оставити, докъ неучинимъ све, што ти рекохъ. И пробуди се Яковъ одъ сна свога и рече: „Доиста е Господъ на овомъ мѣсту, а я знао нисамъ.“ — И побоя се, и рече: „О како е страшно ово мѣсто; ово ништа друго нѣе, но домъ Божіи, и ово су врата небесна.

И устаде Яковъ рано у јутру и узе каменъ, когъ метнуо бѣше себи за узглавлѣ, и исправи га, као споменикъ, и проли улѣ врхъ нѣга, и прозва име мѣсту томе: Домъ Божіи: И положи Яковъ обѣтъ (обећанъ завѣтъ), говорећи: „Ако буде Господъ Богъ са мною, па ме сахрани на путу овомъ, и врати ме здрава у домъ отца мога; то ће онъ бити мой Господъ Богъ. И овај каменъ, когъ поставихъ за споменикъ бытѣе ми домъ Божіи, и одъ свега што ми дадешъ Боже, десетину ћу теби досетковати.

14. Яковъ кодъ Лавана.

(Мойс. кнѣ. I. гл. 29. — 35).

Яковъ отиде у землю источну и угледа кладенацъ на полю, три стада оваца одпочиваху кодъ нѣга, и каменъ великій быяше надъ ушѣмъ кладенца. И скупляху се тамо сва стада, а люди одвальиваху каменъ и нанаяху овце, на онетъ полагаху каменъ на ушѣ кладенца. И Яковъ имъ рече: Браћо, одкуда сте вы: А они одговорише. Изъ Харрана смо. И рече имъ: Познаете ли Лавана сына Нахорова (управо унука Нахорова а сына Ватуилова). А ови одговоре: познаемо. И рече имъ: али онъ здравъ? А они одговоре: здравъ е, и ето Рахилъ кѣри нѣгове, где са овцама иде. А када угледа Яковъ Рахилю кѣрь Лавана брата матере свое, тада приступивъ одвали каменъ са кладенца, и напои овце Лаванове, и поздрави Рахилю, и заплака се. И каза Рахильи, да е онъ братъ отца нѣногъ и сынъ Ревеккинъ, а она отрчи и каза то своме отцу. А кадъ чу Лаванъ име Якова сына сестре свое, изиђе му на сусретъ, и загрливъ полюби га, и уведе га у свой домъ. И беше Яковъ съ нѣмъ мѣсець дана; тада рече Лаванъ Якову: Ты си мой братъ, на заръ да ме туве (забадава) служишь? Кажи ми шта да буде плата твоя? А у Лавана беше две кѣри, име старіой Лія, а млађой Рахилия. И Яковъ рече: Я љу служити теби седамъ година' за Рахилю и рече му Лаванъ: болъ да ю дамъ теби него другоме; остани са мноъмъ. И служаше Яковъ за Рахилю седамъ година', и учинише се предъ нѣмъ те године, као мали дани, ерь ю радо имађаше. И кадъ прође седамъ година', даде му Лаванъ Лію умѣсто Рахиль. И рече Яковъ зашто ми то учини? Заръ нисамъ за Рахилю служію кодъ тебе, на зашто си ме увредіо? Лаванъ одговори: Ніе тако у нашемъ мѣсту тобичай, да се удае млађа пре старіе, а я љу и ову дати, за посао, кои бешъ у мене радити іошъ седамъ другихъ година.

Яковъ то учини, и даде Лаванъ Рахилю кѣрь свою нѣму за жену. И Господъ даде Якову 12 сынова, а то су: Рувимъ, Симеонъ, Левій, Юда, Данъ, Нефталимъ, Гадъ, Ассиръ, Исахаръ, Завулонъ, Іосифъ и Веніаминъ.

Кадъ е Рахиль родила првенца свога Іосифа, Яковъ рекне Лавану: Одпусти ме, да идемъ у мою землю. Дай ми жене мое и дѣцу мою, збогъ коихъ самъ теби служіо да отидемъ. А Лаванъ рече: Я увиђамъ да е Богъ мене благословіо твоимъ долазкомъ. Одреди дакле награду кодъ мене па љу ти дати. И рече Яковъ: Ты знашь шта самъ я теби радіо, и колико ти е было стада кодъ мене. Мало си ти имао, а садъ е нарастло

у множину, и Богъ те е благословіо моимъ долазкомъ. Садъ дакле валя да и я себи кућу стечемъ! И Лаванъ му рече: Шта ћешъ да ти дадемъ? А Яковъ му одговори: Обиђи садъ све твое овце и разлучи одтуда сваку шарену овцу, и шарену козу, и то ће ми бити награда. И рече Лаванъ: Нека буде као што си ти рекао. И Богъ благослови Якова, па се онъ врло обогати и бяху у нѣга многи овци, и волови, слуге и служкинь, камиле и ослови.

И Господъ рече Якову: повратисе у земљу отца твога и у родъ твой, и я ћу бити съ тобомъ.

И посла Яковъ те дозва Лію и Рахилю на полъ, где бяху стада, и рече имъ: Я видимъ лице отца вашего, да ніе према мени онако као юче и предюче, и вы саме знате да самъ я свомъ снагомъ моіомъ служію отцу вашему, а отац' вашъ увреди ме, и мою награду у яганьцима десетъ пута меняше; али Богъ му недаде, да ми зло учини. Кадгодъ онъ рече: Нека ти шарене овце буду награда; онда су се све овце шарене ягнбиле; а кадгодъ рече нека ти бѣле овце буду награда, онда су се све овце бѣле ягнбиле. Тако е Богъ стада отца вашего мени дао. И Богъ ми рече: Устани, изиђи изъ землѣ ове и иди у земљу рођеня твога, и я ћу бити съ тобомъ.

И одговараюћи Рахиля и Лія рекоше му: Све што ти е Богъ рекао, то чини. И уставши Яковъ узе жене свое и децу свою на камиле, и изабра сво иманѣ и сво тециво што имаѣаше у Месопотаміи, и све свое, да иде ка Исааку отцу своме. А Лаванъ отишао бѣше, да стриже овце свое, и казаше му трећій данъ, да е Яковъ побѣгао, и узевши сынове и браћу свою гоняше га узастопце путемъ седамъ дана', и достиже га на гори Галаадъ. И Богъ рече ноћу у сну Лавану: Чувай се, да Якову нерекнешъ што зло.

И престиже Лаванъ Якова, па му рече: Шта си учиніо; зашто си потайно отишао, и одвео мое кѣри као заробљѣне, те немогохъ цѣливати мою дѣцу и мое кѣри! Яковъ и Лаванъ учинише завѣтъ међу собомъ. И сутра у ютру устаде Лаванъ и полюби дѣцу и кѣри свое, и благослови ихъ, па се врати на свое мѣсто.

И посла Яковъ посланике предъ собомъ ка Исаву брату своме у земљу Сіиръ у страну Едомску, и заповеди имъ говорећи, реците господину моме Исаву: „Тако говори слуга твой Яковъ: Я становахъ у Лавана, и закасихсе до данасъ, и ево садъ шилѣмъ явити господину момъ Исаву, да бы нашао милость предъ тобомъ.“ И вратише се посланици къ Якову говорећи; Ходисмо къ брату твомъ Исаву, и ето онъ самъ иде на

www.ub.edu
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

сусретъ теби, и съ нѣмъ е 400 людіи. Тада се побоя Яковъ, и посла Исаву дарове у скотовима напредъ предъ собомъ, а онъ остаде ноѣу на стану. — И устаде те ноѣи, и преко рѣке преведе све свое. И остаде самъ онъ. Тада се боріо съ нѣмъ еданъ човѣкъ све до ютра. И рече му тай човѣкъ: Пусти ме, ерѣ ето е зора сванула! А Яковъ одговори: Неѣу те пустити, ако ме благословишъ! И рече му онай човѣкъ: Шта ти е име? А онъ одговори: Яковъ. И рече му онай: Неѣе се звати више име твое Яковъ, но Израиль (Богоборацъ). Ерѣ кадъ си се ты укрешио съ Богомъ, то ѣеши и съ людма снажанъ быти. „И запыта Яковъ: Кажи ми име твое. И рече онай човѣкъ: Запто ты пыташъ мое има, оно е чудно? И онъ благослови Якова тамо. И прозва Яковъ име мѣсту томе: Видъ Божіи. Ерѣ — вели — я видихъ Бога лицемъ къ лицу, и спасе се душа моя.

Яковъ погледа очима своима, и гле, Исавъ братъ нѣговъ иѣаше и 400 людіи съ нѣме. И раздели Яковъ децу свою къ Ли и Рахили, и изиѣе самъ напредъ предъ нѣима, и поклони се до землѣ седамъ пута, докъ се приближи брату свомъ Исавъ га загри, паде му око врата и полюби га, и плакаху обоица. И погледавъ Исавъ види жене и дѣцу, на рече: Шта су ти ови? А онъ рече: То су дѣца, коіомъ е Богъ помиловао слугу свога. И они приступише и поклонише се. И рече Исавъ: На што ти она стада, што самъ ихъ срео. А онъ одговори: Да наѣемъ милость предъ тобомъ господине. И Исавъ му рече: Я имамъ много, брате, нека остане теби што е твое. А Яковъ одговори: Ако самъ нашао милость предъ тобомъ, а ты прими дарове изъ моихъ руку, и имай добру волю къ мени. И поврати се Исавъ путемъ своимъ у землю Сирѣ.

И када се приближи Яковъ до землѣ Евфрате, роди Рахили сына, и разболи се у породу, и прозва име сыну своме: сынъ мое болести, а отацъ му даде име: Веніаминъ. И умре Рахила и саранише ю на путу къ Евфрати а то е Витлеемъ. И постави Яковъ споменикъ на гробу нѣномъ.

И доѣе Яковъ к' Исааку отцу своме у Мамврию, у градъ пуный, то естъ у Хевронъ, у земљи Ханаанской, где стано-вао беше Авраамъ и Исаакъ. И поживе Исаакъ 180 година, и ослабивши умре, и саранише га сынови нѣгов и Исавъ и Яковъ

Псаломъ двадесетый.

Благодарность Богу за благословъ Цару даный.

Господи силою твоєю косвеселится Царь, и ѡ спасеніи твоємъ возрадуется сѣлш. Господе, снагомъ твоіомъ веселисе

Царь.*) и помоћи твоіой радує се онъ врло.

Желаніе сердца егш далз еси емз, и хотѣніа оустнѣ егш нѣси лишилз его, Желю срдца нѣговога дао си му; што-годъ в Царево срдце зажелило, све си му дао, и што в устнама запросіо, то му ниси узкратіо; штогодъ в Царъ одъ тебе замолию, то си му дао.

Іѡкш предкарилз еси его благословеніемз благостыннымз. Ёрѣ ты си о Боже предтекао нѣга благословомъ благодетнымъ; дао си Цару твой небесный благословъ пре него што га в одъ тебе искао.

Положилз еси на главѣ егш вѣнцаз ѿ камене честна. Метнуо си на главу Цареву вѣнцаз одъ драгогъ камена.

Жикота просилз естѣ оу тебе, и далз еси емѣ долготѣ днѣй ко вѣкз вѣка. Царъ в просіо у тебе Боже живота, молю те в да му дадешъ дугъ животъ и ты си дао нѣму дуге да-не у све вѣкове, за навѣкъ.

Веліа слава егш спасеніемз твоимз. Велика в слава нѣ-гова са твое помоћи. Твоіомъ помоћу постао в Царѣ славанъ.

Славѣ и велелѣпіе возложиши на него. Славу и сійность, велелѣпность метнуо си на нѣга.

Іѡкш даси емѣ благословеніе кз вѣкз вѣка, возвеселиши его радостію сз лицемз твоимз. Ёрѣ ѣшъ му дати благословъ у вѣкѣ, веселитѣшъ га радощіу сѣ лицемъ твоимъ. Датѣшъ му радость, да гледа лице твое.

Іѡкш Царз оупокаетз на Господа, и милостію кышнагш неподкжитса. Ёрѣ Царъ се ухва на Господа Бога, и по милости свевшнѣга неѣе се поколебати, неѣе поернути, бити ѣе свагда сталанъ у своіой слави.

Да обратетса рѣка твоа ксѣмз крагшмз твоимз, Нека се наѣе рука твоя свима непріятельма твоима; нека снаѣе рука твоя све твое непріятелѣ.

Десница твоа да ѡбратетз вса ненавидящыа тебе. Десница твоя нека наѣе све оне, кои тебе мрзе. Кои се люди називаю противницима Божіима? А кои се називаю угодницима Божіима? Чиме можемо мы Богу угодити? А чиме оскорблявамо мы благога Бога? Како ѣе проѣи они кои се проѣиве воли Божіой? Шта ѣе бити сѣ грѣшницима на другимъ свѣту? Шта намъ в Христосъ спаситель у Евангелию откріо о другомъ долазку своме и о свеобштемъ суду Божіемъ?

Іѡкш положиши ихъ іако печь огненю ко крема лица

*) У овомъ псалму подъ именемъ Цара разумева се сынъ Божій Іисусъ Христосъ, по своіой природы, а уедно се одъ свете цркве употреблява, као благодарность и молитва Богу за Цара земальскога.

твою. Ёръ учиниѣшъ ихъ као пѣть ватрену у време лица твога. Грѣшници ќе сагорети предъ лицемъ твоимъ; неће моћи одъ гриже савести обстати предъ лицемъ твоимъ.

Господь гнѣвомъ своимъ сматетъ а и снѣсть ихъ огнь. Господь ердньомъ своимъ емести ќе ихъ, збунитѣ грѣшнике, и поешѣ ихъ ватра. Грѣшници ќе на страшномъ суду осуђени быти на муку паклену.

Плодъ ихъ ꙗко земли погꙋпиши, и сѣмъ ихъ ꙗко синовъ челоуѣческихъ. Плодъ нѣховъ са землѣ ѣшъ изтребити и сѣмъ нѣхово између людѣй ѣшъ изтребити. Учинитѣшъ да неваляцима ни трага нема међу людима.

Икоу оуклониша на та злаа, помыслиша сокѣты, ихъже некозможѣтъ составити. Ёръ управише противу тебе зло, смислише опаке савѣте, намѣре, кое нису кадри саставити, кое немогу у дѣйство привести,

Икоу положиши а хрѣбетъ. Ёръ ты ѣшъ о Боже учинити да неваляци леђа окрену, у бѣгство ѣшъ ихъ обратити.

Ко избытѣхъ твоихъ оуготовиши лице ихъ; у остатцима твоима сготовитѣшъ лице нѣхово. Са твоимъ снагомъ, коя ты остае, кое одвише имашъ, сапредъ ѣшъ у лице егађати твое противнике. Сасвимъ ѣшъ упронастити, одъ сваке стране еатрти неваляце.

Вознесиса Господи силою твоєю, воспоемъ и посемъ силы твоа. Узнеси се Господе снагомъ твоимъ; хвалиѣмо и славити твою снагу. —

П а р а м и т и е.

2. Африкански судъ.

Землѣ покоравајући дође Александеръ македонски у еданъ африкански предео пунъ злата. Жители му изиђоше на сусретъ носѣћи све пуне чиние одъ злата начинѣни ябука и остала вођа. „Заръ ви злато едете“ упита ихъ Александеръ. „Ми не, одговорише му, веђ мислимо, да ти остали ела и кодъ твоѣ куће имашъ, а овогъ не.“ „Я нисамъ дошо, да ваше злато гледам, него да видимъ, како живите, и да научимъ што.“ Онда га они на судиште одведоше, где нѣиовъ господаръ судъ казиваше.

У тай махъ дођоше два човека и еданъ рече: „Господару, я купи одъ овога могъ суседа цакъ плеве, алъ нађо у цаку велико благо сакривено. Плева е моя, а злато ние, а онъ неће да га прими, зато реци му нека прими. Ёръ е нѣгово.“

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Онѣ други речъ привати говорѣи: „Господару, онъ се плаши неправедно што присвоити, а оће да то учиним я; я самъ нѣму продао цакъ, и све што е у нѣму, нека задржи што е нѣгово, то га натерай.“

Судия се мудро досети, и упита онога првогъ, немали сына, и кадъ одговори да има, онѣ упита другогъ, немали ћеръ, и кадъ и овај рече, да има, онѣ сврши судия: „дакле, ваша ће се деца узети, а то благо нѣма уздаре.“

Алексадре се зачуди, кадъ тај судъ чу. „Бсамъ ли неправо судио, упита га судия, кадъ се тако момъ суду чудишъ.“ „Не, одговори Александре, алъ у мојој би се земљи то сасвимъ другачије судило.“ „Како то“ упита судия, „Оба тужителя би у затворъ дошли, и можда и главомъ платили, а благо би узео господаръ.“ На то зачуђенъ судия надъ а се руке дигавъ вигну: „па сјелъ и кодъ ваеъ сунце, падалъ и кодъ ваеъ благословъ кише?“ Александре одговори: „сје и пада, шта се то сунца и неба тиче?“ „А ималъ и кодъ ваеъ овако свакојки животиня и растиня као овде?“ „Има исто тако“ рече Александре. „Е зато кодъ ваеъ сунце сје и киша пада, одговори судия, то е тима невинимъ стварцма за любовъ, еръ ви, ви доиста ти благослова пезаслужуюте.“

Помоћъ у опасности живота.

1, Помоћъ премрзлеме.

Премрзлога неваља поднипошто у топлу, него у закло-
нѣну одъ ветра најладнију собу унети. Ништа ние убитачне
по овогъ, него топлота.

При пренашању ваља врло смотрено бити, еръ су про-
мрзли уди тако кршни, да се часомъ одлеме, особито носъ,
уши, нокти прети.

Одма ваља све альине с' нѣга сбацити, алъ нипошто
скидати, него опорити, и лагано извући и онако гола нага сас-
вимъ у снегъ заронити, набацајући снега подъ и на нѣга, и
нагнѣчећи помало, изузевши само носъ и уста, кое треба го-
ло и отворени да стое. Кадъ е то учињено, онѣ се има па-
зити, и чимъ се гдѣ снегъ топити стане, одма новъ сипати. Та-
ко у снегу ваља га дотле оставити, непрестано облагајући, докъ
оно укоченъ тела неопустети и тело неомлитави.

Онѣ га ваља у мокре чаршаве замотати, и непрестано
са најладниомъ водомъ квасити, илъ у најладнију воду у ка-
ду ставити и дотле оставити, докъ се ту сасвимъ неодкрави.

Текъ онѣ га валя сувимъ чаршавомъ утрти и на ладну

постелю ставити, пакъ цело тело са ладнимъ вуненимъ крпама трти. Да се тврдо затворена уста отворе, валя вилице и образе са ладномъ ракиомъ иль сирѣтомъ помешано са снегомъ трти, а међу тимъ ноге млакомъ водомъ прати, да били крвъ с' главе и прсию доле сишла.

Ако доведе јошъ неби дисати почео, валя са меомъ крозъ уста му, на запушенъ носъ, или ако се уста недаю отворити, на носъ лагано воздуха мало уданути, а одма за тимъ полагаано шакомъ трбу гнѣчећи и ребра поясомъ слежући, онај воздухъ изтерати, пакъ опетъ меомъ новъ уданути, и тако неколико реди учинити, докъ се дисање неврати.

Чимъ се први знаци живота покажу, одма валя грло са перцемъ у зейтинъ умоченимъ голицати, усне и езикъ са jakimъ сирѣтомъ дражити, и ово подъ носомъ му држати.

Кадъ зе тело сасвимъ одкравило, кадъ се руке и ноге савијати даю, и свуда се у телу топлота показала, текъ онда га валя у топалъ креветъ ставити, и са топлимъ вуненимъ крпама трти, и трбу топлимъ виномъ иль ракиомъ прати.

Чимъ гутати може валя му чешће помало топлотъ тея са сирѣтомъ помешано уливати, алъ само помалко.

А све оне уде, што јошъ као утрнути стое, уши, носъ, прсте валя непрестано снегомъ трти иль крпама изъ ладне воде облагати, а кадъ се и у тима осећање и топлота появила, онда и те ракиомъ прати и топло умотавати.

Остало валя лекару предати, кои ће ако би повраћеномъ друга коя опасностъ претила, као смртъ одъ кашље, ту одклонити умети.

Соломоновъ духъ.

Неки старацъ мучећи се по свакојоко непогодномъ времену обделаваше своју њиву, сам' својом' руком' плуг' управљући и сеюћи.

На едаредъ искрене предъ њѣга сјино появленъ неко, духъ еданъ. Старацъ се зачуди, „Ј самъ Соломонъ, рече са благимъ гласомъ появленъ, шта радишъ ти старче?“

„Кадъ си Соломонъ, одговори старацъ, како можешъ т^о питати; та ти ме у мојој младости посла къ мраву, да видимъ како живи; я виде и научи радити и чувати, и што тад^а научи, то ето чинимъ и данасъ.“

„Ти си свое лекције само полакъ научио, рече духъ. Иди јошъ едаредъ къ мраву пакъ научи јошъ и оно, у зиму старости одмарати се и уживати.“

Добротвори.

(Една басна.)

„Имашъ ли веѣегъ добротвора међъ животиняма, негъ што самъ ти я?“ упита чела човека; а овај одговори: „имамъ, овцу, нѣна ми е вуна нуждна, а твой медъ само приятанъ; безъ твогъ дара могу бити, алъ безъ оногъ никако.“

Лисица и грозђе.

(Една басна.)

На едномъ чокоту, кои се високо узъ дрво попео беше висаше много лепо грозђе. Туда наиђе лисица и опазивъ грозђе спреми се и изъ све снаге у висъ скочи да довати, алъ узалудъ; мало за тимъ покуша опетъ, и опетъ, алъ видећи да е улудъ, одману и пође, али да е неби у срамоти уватили окренувши се рече: „није јошъ сасвимъ узрело“ и онда далъ оде.

Примери особите снаге памтениа.

Неки енглезъ именовъ Мортнъ мого е цело слово, кадъ га е едаредъ чуо, одъ речи до речи напаметъ казати. — За некаквогъ Хортензия пише Сенека, како е при јавной лицитацији тако све добро памтио, да е све по реду ствари и све нѣнове цене казати умео. — Неки Клаудие Менетери умео е по 300. разбачени и безъ икоегъ смисла стоећи речи, одма по реду казати, кадъ су му ихъ едаредъ прочитали. — Славни Пикъ Мирандола мого е 2000, имена едаредъ прочитано запамтити. — Флорентинацъ Антоние Малиябеши мого е цео садржай књиге прочитане готово одъ речи до речи запамтити, јошъ и сваку страну где е што. — Јосифъ Шкалигеръ научио е за 21 данъ целогъ Омира на паметъ, а за 4 месеца дана дела свију грчки спасаителя, тако е силно упамтити умео.

Една геометрична игра.

(За старию децу.)

Измерити висину торня иль друге ствари помоћу сена, у одређенъ часъ дана.

Познато е, да е сенъ одъ сваке на сунцу на равномъ узправо стоеће ствари съ ютра много дужи негъ стваръ сама, да после

мало по мало све краћи бива, и еданъ часакъ дође, кадъ е башъ онолики као и стваръ што е; после бива све краћи, и у подне е много краћи негъ стваръ. Одъ подне расте, где опетъ еданъ часъ дође, кадъ е ието онолики као и стваръ; и когодъ е радъ, да помоћу сена висину торња куће дрвета илъ друге кое високе ствари измери, има само тај часъ доврѣбати, и онда сенъ ако е на равномъ месту, корацима илъ концемъ измерити, и колко ту нађе толика е тамо висина.

Питанъ е, кадъ е тај часъ, и како се нађе. Узми нп. плайвазъ, разкречи шестаръ (цирклъ) управо толико колики е плайвазъ, и начини нѣмъ толико коло, на столу на сунцу стоећемъ; стави тај плайвазъ на средъ кола узправо да стои. Ако узрадишъ съ ютра, сенъ плайваза прелазиће то коло, алъ мало по мало биваће краћи, и дође часъ, кадъ неће ни за длаку ни дужи ни краћи одъ кола бити, кадъ неће ни кола прелазити, ни у нутра падати, већъ управо краемъ кола доватати. То е тај часъ, кадъ е сенъ како ту плайваза тако и сви остали на сунцу стоећи ствари управо као стваръ што е, алъ само ако е на равномъ месту.

Наймили брой.

(Една рачунска игра.)

Начинити, да изъ броева 12345679 згодномъ мултипликациомъ изађу све само оне цифре, кое ко найволие, окромъ 8. Мултиплицирай ту цифру са 9 и узми тај продуктъ за мултипликатора на гороставлене броеве као мултипликанда, и изађе у продукту све оне цифре, што е найволиешъ. Оѣнешъ нп: $5, 5 \times 9 = 45$.

$$\begin{array}{r} 12345679 \times 45 \\ \hline 61728395 \\ \hline 55555555 \end{array}$$

Вошешъ ли нп. 6. умножи са $9 = 54$, и то узми за мултипликатора; тако е са свима осталимъ броевима.

Вештиница при рачуну.

(За најстарию децу.)

Кадъ се у мултипликатору 1 деси, онда се нѣмъ неради, већъ само мултипликандъ по месту 1 подпише, или и непод-

WWW.UNLIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

писуе, већ мултипликандъ на место особногъ продукта у обшти продуктъ сброи. нп: 426 има се узети 517 пута.

$$426 \times 517$$

2130 ово е продуктъ одъ 5.

2982 ово е продуктъ одъ 7, а продуктъ одъ 1 стои већ озго.

220242 сума одъ свию.

или јошъ краће:

$$426 \times 517$$

2130 продуктъ одъ 5

220242 ово е продуктъ одъ 7 заедно узетъ са продуктомъ одъ 1 коемъ е приборянь и онај одъ 5.

Зашто стои 0 изъ продукта одъ 5 подъ друго место подписана? Зато, връ оно 426 озго, служи за продуктъ одъ 1, кое е друга цифра мултипликатора, те по томе е и продуктъ одъ 7 са две цифре десно изашао.

Или: 4567 има се узети 2113 пута.

9134 ово е впродуктъ одъ 2.

4567 ово е продуктъ одъ десетичне а озго е одъ стотичне 1.

9650071 ово е проидктъ одъ 3 заедно са свима горепоменутима.

Или: 789 има се узети 123 пута.

1578, прадуктъ одъ 2. одъ 1 е озго.

97047, а ово е продуктъ одъ 3 и сума сви скупа.

Или: 478 има се узети 231 путъ.

956 продуктъ одъ 2.

1434 продуктъ одъ 3

110418 продуктъ свию у скуп.

По овомъ начину може се, кадгодъ се има съ два броя, међу којима е 1 мултиплицирати одъ едаредъ мултипликация свршити, самимъ згоднимъ подписомъ:

Нп: 456 има се узети 12 пути.

5472, ово е уздаредъ и продуктъ одъ 2 и онај одъ 1, што већ озго стои, где се овако говори:

$2 \times 6 = 12$, 2 на место, остае 1,

$2 \times 5 = 10 + 1 = 11$ + озго $6 = 17$. 7 на место

$2 \times 4 = 8 + 1 = 9$ + озго $5 = 14$, 4 на место и нај-после $1 \times 4 = 4$ и преоставше $1 = 5$.

Имена.

ГГ. предбројника за год. 1862 са сумом примљени новаца.

(продуженъ.)

ГГ. Димитри Никовић ђаконъ и учит. у Мокрину 1 ф. 50 н. — Срб. Обшество у Пешти 4 ф. — Срб. Читалиште у Сомбору 3 ф. — П. Г. Борђе Бранковић прота у Сомбору 1 ф. 50 н. — Г. Паво Јорговић у Сомбору 1 ф. 50 н. — Би. ученица Ана Вукићевић у Сомб. 1 ф. 50 н. — ГГ. Предготовници у Сомбору: — Велько Константиновић 1 ф. 50 н. — Тодоръ Кнежевић 1 ф. 50 н. — Милошъ Јоановић 1 ф. 50 н. — Ниѣфоръ Перић 1 ф. 50 н. — Евгениъ Вучић 1 ф. 50 н. — Васа Урсинъ 1 ф. 50 н. — Тимотая Слечевић 1 ф. 50 н. — Димитриъ Јосић 1 ф. 50 н. — Миланъ Вукић 1 ф. 50 н. — Филипъ Бркић 1 ф. 50 н. — Гд. Др. Мед. Милошъ Радоичић 3 ф. — Гд. Петаръ Станковић пар. у Купинову 1 ф. — Васили Баракo у Карлштату 3 ф. — Срб. Обштина у Тителу 1 ф. — Срб. Обштина у Локу 1 ф. — Срб. Обштина у Вилову 1 ф. — Срб. Обштина у Машорину 1 ф. — Гд. Тимотиъ Лазић учит. у Јасенови 3 ф. — Борђе Петровић учит. у Срб. Бечею 3 ф. — Любомиръ Корђевић ученикъ у Срб. Бечею 50 н. — Никола Кираковић учен. 50 н. — Петаръ Пекаровић 1 ф. 50 н. — Мариа Јоановица 1 ф. 50 н. — Димитри Савић 1 ф. 50 н. — Тая Байшански 1 ф. 50 н. — Сава Божић сапуница у С. Бечею 1 ф. 50 н. — Угљаша Крварић 1 ф. 50 н. — Княжеска срб. народ. библиотека у Београду 4 ф. — Гд. Богданъ Кузмановић пар. у Клари 1 ф. 50 н. — Димитрија Матића деца у Београду 1 ф. 50 н. — Васили Клаић учит. у Кулшцу 1 ф. 50 н. — Матица србска у Пешти 1 ф. 50 н. — Рахила Баракъ учителька 1 ф. 50 н. — Михаилъ Николићъ учитель у Ваљву 2 ф. — Редовничка младежъ босанска у Бакову 4 ф. — Никола Кузманъ учит. у Бодрогу за монастиръ ходошъ 3 ф. — Јованъ Илијшевић учит. у Кистаню 2 ф. Срб. гимназијална младежъ у Сегедину 3 ф.

Све подъ именима ГГ. предбројника у 1. броју подписано, вреди и овде.

Јвна кореспонденција.

Г. Видаковићу Гр. уч. у Руми, послалисте намъ 7 предбројника, зато изволите 1 егз. листа gratis примати.

Г. Марк. Теоф. уч. У Јозеф. добићете исказано.

П. Г. Нако Ант. арх. Безд. молимо да изволите јавити, кои брови недостају, и послаћемо.

Г. Ненадовићъ 6 ф. уч. слаћемо листъ у Митров. докъ другиче ненаредите. Обштини Адашевацъ Илинци Вашици: непримљене брове послаћемо колко имамо.

Г. Попов. Лаз. уч. у Шанд. има све што желите окромъ 1. кварта. 1860.

Г. Тодор. Јов. у Чанаду. изволите јавити брове, и послаћемо.

Г. Јов. Поповићъ учит. у Бежанин, примилисмо 12 ф. алъ безъ писма, и незнамо шта.

Сл. Обштини у Илокъ; што сте желели послати е, алъ на примљени 6 ф. има јошъ нешто узъ књиге приложена рачуна подмирити.

Гд. Ђ. Глибонски учит. у Срб. Бечею, за припослане предбројнике изволите примати 1 егз. gratis.

Гд. Мих. Николићу учит. у Ваљву примилисмо 4 ф. за ланеву год. и шалъмо све што сте желели.

Погрешка.

У именима предбројнике на стр. 16 Жив. Мил. учит. у Т. Канџици.